

Paulo Ġena Toretore Tito Ġena

Tito vaġa-foforina guruġari

Mai fefa tu Paulo na Tito ġereġana ġena etoreato. Mai fefa Paulo tu Roma dibura numana na etoreato. Mai fefa etoreato laġanina tu 64 ma 65 fakari nuġanai ta, mo tu Iesu maki emaseto murinai vau.

Mai gefai siri baregori tu karoa 2:11-14; 3:8.

Paulo na mai fefa etoreato korana ġena ura, 1) Tito bene kiraia, ekalesia doğorori ġorikauri tarimari tu kamasiri bene ġabiri; 2) Tito bene vaġa-ribaia, Barau ġena namo ema varevare-barra nuġanai Barau korana-iaġina maġurina tu aīġesina bene tanu-iaġia; 3) Tito bene launaġia, vevaġa-riba guruġari moġoniri bene vevaġa-riba-iaġiri.

Mai fefa Paulo na tu maiġesina eboioġaiato:

1. Barau korana-iaġina maġurina ekalesia doğorona nuġanai - karoa 1
2. Barau korana-iaġina maġurina numa tatai - karoa 2
3. Barau korana-iaġina maġurina tanobara mabarana - karoa 3

1 ¹Au Paulo, Barau ġena vetuġu-naġi tarimagu ema Iesu Keriso ġena apostolo, ġeguna mai fefa eiāġosini. Au tu Barau na etuġuguto, Barau na eġabi-hidirito tarimari ġeri veġabidadamai bana vaġa-kavari, e guruġa ema maġuri moġonina bana vaġa-ribari ġana. Mai guruġa ema maġuri moġonina beġe ribaiani tu, Barau beġe korana-iaġi-korikoriani.

²Korana monana vauro maġuri vanaqivanaġi beġe tuġamaġi-dadamajani e beġe ġabiani. Mai maġuri vanaqivanaġi maġurina maiġa tu tanobara roġosi bene vesina nuġanai veġata, Barau na ekiraġi-toreato. Ĝia tu asi eġofaġofani Barauna. ³Senaġi maitoma vauro Barau tauġena na eġabi-toreato ġaronai tauġena na bema vaġa-foforia. Mai Vari Namona maiġa tu ġita ġera Vevaġa-maġuri Barauna ġena guruġa lorinai au ġegu ġobatai akiraġi-foforiani.

⁴Tito, mai fefa tu ġoi ġemu atore-iaġosiani. Ĝoi tu au natugu korikori ġita ġera mai veġabidadama sebona maiġa nuġanai:

Tamara Barau ema Keriso Iesu ġita ġera Vevaġa-maġuri Verena ġerina varevare-barra ema maino ġemu ai bene tanu.

Tito ġena ġauvei Krete motumotunai

⁵ Au na ġoi Krete ai araga-kwanemuto korana tu, kara maninai roġosi bana veiri dagarari bono veiri ġana. Ema vanuġa baregori mabarari ai ekalesia ġorikauri tarimari tari bono vaġa-ruġari mo akiramuto kavana. ⁶ Ekalesia ġorikauna tarimana tu veiġa namori moġo eveini, rakava ta ġenai asi boġoitaġoani tarimana. Ĝaraġona tu sebona moġo; natuna na Iesu Keriso ġevaġa-moġoniani, asi ġeniara-kava niara-kavani, e asi ġesegħaforeni, ema guruġa veroro asi ġesegħagħini merori. ⁷ Korana ekalesia eguine-iaġirini tarimana tu Barau ġena ġauvei eġita-ġauani tarimana. Moġesina naima ġia tu veiġa namori moġo bene vei, a rakava ta ġenai asi bene tanu, asi bene kira, ġia tu tarima baregona, benamo tarimarima na tu ġia ġereġana ġena ura moġo beġene korana-iaġia benesi, asiġi. Asi bene baru-ġarimoġi, dia niunju rakava-rakava tarimana, dia nuġa-ġirima-ġirima tarimana, dia ġofaġofa veiġari ai ġena-ġana egoitaġoni tarimana. ⁸ Ĝia tu veġabiraġe tarimana, veiġa namori eura-vinirini tarimana, vevaġa-gwaġiġi tarimana, vei-iobukaiobuka e veaġa tarimana, ema nuġa-gwaġiġi tarimana. ⁹ Guruġa moġonina ġevaġa-ribaiato guruġari bene ġabi-gitariri, be ġia na moġeri vevaġa-riba moġonina bene ġabi-iaġoa, benamo tarima kotari ma bneħha launaġiri, e vevaġa-riba moġonina ġekira-fitoġaiani tarimari maki bene vaġa-guruġa gwaġiġiri, be ġeri kerere gaburi beġene ġita-dōgariri.

Krete motumotunai tu vevaġa-riba tarimari ġofoġofari vovoka moġeri

¹⁰ Guruġa moġonina asi ġekorana-iaġiani, ġekira-sirivaġini tarimari, e guruġa asi tauri ġekiraġirini tarimari, ema vevaġa-riba babori na tarimarima ġeġofarini tarimari tu asisebo maniġeri. Iuda tarimari fakari ai ekalesia nuġanai ġeraka-toġato tarimari tu maniġesina ġeveini. ¹¹ Maniġeri tarima tu boġono kira-ġoġi. Korana ġia na tu bese mabarari ġeri veġabidadama ġevaġa-rakavarini. ¹² Ĝia fakari ai ġeri peroveta tarimana ta tu maiġesi ekirato, “Krete tarimari tu vanaqivanaġi ġeġoġafani, boġa bairi rakava kwaikwairi, ġubulefi ma boġeka tarimari.” ¹³ Ĝia ekiraġirito guruġana maiġa tu moġoni. Moġa lorinai bono kira-matana matanari, be nuġari mabarari ġesi e ma moġoniri ai beġene veġabidadama. ¹⁴ Ema Iuda seneri ġeri sinasina asi beġene seġaġiri, ema Barau ġena guruġa moġonina ġenana ġeraka-veġitani tarimari ġeri taravatu maki asi beġene korana-iaġiri.

¹⁵ Nuġa namo vedaurea tarimari ġeri ai dagara mabarari tu namo vedaurea e veiareva. Senaġi nuġa asi veiareva ema Keriso asi ġevaġa-moġoniani tarimari ġeri ai dagara ta tu veiareva asi betanuni. Asígina

ginavaġi. Korana ġia tu ġeri tuġamaġi e nuġari tu rakava kwaikwai bene. ¹⁶Moġeri tarima ġekirani, ġia tu Barau ma ribari ġetoni, senaġi ġeri veiġa na evaġa-foforiani, ġia tu Barau asiġina ġinavaġi ribari. Maiġeri tarima tu vei-rakava ma kira-sirivaġi tarimari, ema veiġa namori veiveiri ġia ġeri ai tu gwaġiġi foroforo.

Vevaġa-riba moġonina e iobukaiobukana

2 ¹Senaġi ġoi na tu vevaġa-riba moġonina bono vaġa-ribari. ²Tarima ġaukari bono kirari, nuġari beġene ġabi-tariri, beġene tuġamaġi-rorōgħoto e beġene vevaġa-gwaġiġi. Nuġari mabarari e ma moġoniri ġesi beġene veġabidadama, e beġene veura-vini, ema beġene ruġa-gwaġiġi. ³Vavine ġaukari maki mai vevaġa-riba sebona moġo bono viniri. Bono kirari, ġia ġeri maġuri ema veiġa beġene veaġa. Tarimarima arari asi beġene vaġa-rakava-kavari, e asi beġene niu-babobabo. A ġia tu veiġa namori moġo beġene vevaġa-riba-iaġiri. ⁴Benamo ġia ġeri mo vevaġa-riba ġerina vavine variġuri na ġaraġori ema naturi beġe ura-vinirini. ⁵E beġe vevaġa-gwaġiġini, Barau ġoiranai beġe namo-vedaureani, ema ġeri numa beġe ġita-ġaurini, ema ġauveiri maki beġe vei-ginikaurini, ma vavine namori ai beġe iaġoni e ġaraġori beġe gubakaurini ema beġe seġaġi-vinirini. Maiġesi veiġari beġe veirini nai tu, Barau ġena gurūga tarimarima na asi beġe kira-fitoġaiani.

⁶Tau maraġa variġuri maki mai velaunaġi sebona moġo bono viniri. Bono kirari, beġene vevaġa-gwaġiġi. ⁷Dagara mabarari veiveiri ai tu ġoi tauġemu na vevaġa-ġita-iaġi veiġari namori bono veiri, be beġene ġitari. Bovevaġa-ribani nuġanai maki ġere ai asi bono gurūga, senaġi gurūga moġoniri, gurūga korikoriri, ⁸ema gurūga iobukaiobukari bono kiraġiri, be tarima ta na ġemu gurūga asi bene ġaoa. Moġesina boveini tu, ġoi ġekira-fitoġamuni tarimari beġe maiakarini, benamo ġita iatarai gurūga rakavana ta asi beġe kiraġiani.

⁹Tuġu-rakaorakao tarimari bono launaġiri, ġeri baregori garori beġene seġaġiri ema beġene vaġa-verererri ġeri vetuġunaġi mabarari ġeiaġo-vinirini nuġari ai. A asi beġene gurūga-vaġa-voiri bonosi. ¹⁰E bono kirari, ġeri baregori ġeri farefare asi beġene lemalema-vaġiri. Senaġi ġeri veiġa namori moġo beġene vaġa-foforiri. Ma mo veiġa namori na ġeri baregori beġene vaġa-ġitari, ġia ġeri ai asi beġene daradara, senaġi beġene tuġamaġikau. Maiġesi beġe veini tu, ġita ġera Vevaġa-maġuri Barauna ġena vevaġa-riba, tarimarima na tu beġe vaġa-raġeani dabara mabarari nuġari ai.

¹¹Korana Barau ġena namo e varevare-bara ġenana vevaġa-maġuri eiaġomato, mo vevaġa-maġuri tu tarimarima mabarari ġeri ai ema fofofrito. ¹²Barau ġena namo e varevare-bara na ġita evaġa-ribarani, Barau asi takorana-iaġi korikoriani maġurina tu bitana fitoġari. A ġita

mai tanobarai tatanuni tu, vevaḡa-gwaḡiḡi maḡurinai bitana tanu, veiḡa iobukaiobukari bitana vei ema Barau bitana korana-iaḡi korikoria,¹³ ġaro baregona e namona tanari-taḡoani nuḡanai tu. Ġita initoma tu Iesu Keriso tanari-taḡoani; ġia tu ġita ġera Barau baregona e ġera Vevaḡa-maḡuri Tarimana; ġena iaḡoma ma marevana asikeikeina ġesi moḡo tanari-vegogo-taḡoani.¹⁴ Iesu Keriso ġita urarai tauḡena evevinito, ġita veiḡa rakava kwaikwairi nuḡari na bene voi-vaḡira ġana uranai. Ema ġita tu ġia ġereḡana ġena moḡo bene vaḡa-namo vedaurearra, benamo bene tore-ġerevaḡira, ġena tarimarima namori ai bisini iaḡo, ma ġauvei namori moḡo veiveiri bisini uradika ġana.

¹⁵ Ġoi na tu maiġeri maḡuri e veiḡa bono vevaḡa-riba-iaḡiri. Ġemu maoro baregona maniḡa bono ġauvei-iaḡia, tarimarima bono launaḡiri, ema ġeseḡeforeni tarimari bono kira-feifeiri. Tarima ta na asi bene kira-fitoḡamu.

Aiḡesi ekalesia ġere tanu

3 ¹ Ġemu tarimarima ma bono vaḡa-guruḡari, bono kirari, kini e gavamani ġeri veġitaḡau gaburenai beġene tanu e beġene seġaġi-viniri. Ema vanaḡivanagi beġene venari-taḡo, veiḡa namori beġene veiri ġana. ² Tarima ta ġenai guruḡa rakavana ta asi beġene kiraḡia, ta ġesi asi beġene vekira o vevane. A ġia tu manau ai moḡo beġene tanu ema tarimarima mabarari veiḡa namori moḡo beġene vei-viniri.

³ Korana tu ġita maiġera maki guinenai tu babo, Barau asi ribara, Barau taseḡafore-viniato-ġoi, Satani na eġofarato-ġoi, be Barau ġena dabbarai asi tarakato-ġoi. Ġita moġeri negari ai tu veiḡa rakavari irauirauri taura-vinirito-ġoi, e tauḡani korina vaḡa-vererena veiḡari irauirau ġeri tuḡu-rakaorakao tarimari ai tavevaḡa-iaḡoto. Tarima vaḡa-midigumidiguri e vaḡa-vedaḡa-raġeri tuḡamaḡiri taḡabito-ġoi ema tarima ġeri ai tamamato-ġoi, baru na tavonuvonus-ġoġi e karora ġesi taveiau-rakavato-ġoi.

⁴ Senaḡi ġita ġera Vevaḡa-maḡuri Barauna ġena veiāu-namo ema ġena veuravini ġita tarimara ġerai ema foforito nai tu,⁵ ġita ema vaḡa-maḡurirato. Ġita tu dia ġita vei-iobukaiobuka dainai ema vaḡa-maḡurirato. Asiġina. Ġia tauḡena ġena vevetuḡaḡwai moḡo ema vaḡa-maḡurirato. Eguriġi-matamatatarato tamaḡuri-ġenoġoito ġaronai, ema Iauka Veaḡa na ġera maḡuri ma evaḡa-variġu ġenoġoirito. ⁶ Mai Iauka Veaḡa tu Iesu Keriso ġita ġera Vevaḡa-maḡuri Tarimana ġenana Barau na ġita iatarai ebubu-kauato. ⁷ Keriso na mai maḡuri eveiato, korana ġita tu ġia ġena namo e varevare-barā ġenana moḡo vei-iobukaiobuka tarimarai evaḡa-iaġorato Barau ġoiranai. Ema maḡuri vanaḡivanagi tatuḡamaġi-dadamagiġiani maḡurina maki Barau na bevinirani, benamo bita ġabiani.

⁸ Mai velaunaġi guruḡari maiġeri tu moġoni korikori. Be au aurani, ġoi na mai veiḡa namori maiġeri tarimarima ġeri ai bono kiraġi-baregori, be

mani Barau ġenai ġeveġabidadamani tarimari maniġeri tu ġeri maġuri beġene nariri; ema ġauvei namori ġeveini maniġeri tu roġo beġene vei-iaġori. Korana mani veiġa maniġeri tu veiġa namori ema maniġeri na tarimarima mabarari maki beġe vaġa-kavarini. ⁹A vedanaġi babori e tubu ġata o sene ainana ġeiaġomato moġeri kiraġi-ginikau ginikauri e veġareveġare, ema Mose ġena taravatu vevaneri mabarari ġerina tu bono veġita. Korana maniġeri na vevaġa-kava namona ta tu asi bodoġariani. Mani tu asi tauri dagarari. ¹⁰Ekalesia doğorona nuġanai vetavi-kirakira veiġana eveiani tarimana tu bono kira-toreġaua, bono kiraia, mo veiġa asi bene veia. Besegħforeni, benamo mo veiġa roġo beveiani nai, vagaru u ruuana ma bono kira-toreġaua. Moġa murinai roġo egiġiraġeni nai tu, bono ġita-fitogħa moġo. ¹¹Korana maniġesi vetavi-kirakira veiġari eveirini tarimana tu bono riba, ġia ġena maġuri tu rakava kwaikwai ema vei-rakava nuġanai etanuni. Ĝia tu tauġena ġena vei-rakava na evaġa-moġoniani, ġia tu moġoni rakava tarimana.

Vevaġa-riba guruġari magori

¹²Au na Atemas o Tikiko ġoġi ġemu ai batuġu-iaġosiani nai tu, dabara ta bono vetaua, benamo au ġegu ai bono iaġoma Nikopoli ġana. Korana au tu akirato, faraka e iavara ġueri nuġari ai tu monai baġabiani atato bene. ¹³Taravatu tarimana Senas e Apolos ġeri dabara bono raga-vei, be bono ragatuġu-iaġomari. Botuġu-iaġomarini nai tu, ġeri ura dagarari mabarari maki bono vini-ginikauri.

¹⁴Ġita ġera tarimarima mabarari ġauvei namori veiveiri ai asi beġene biga dabbari bono vaġa-ribari, be beġene ribari. Korana moġeri dabara beġe ribarini nai tu, ġaro vanaqvanagi ġeri-ġari tu tauġeri beġe ġauveini, benamo beġe ġoitaġoni, ema ġeri ġauvei maki ġwaġwari beġe vetoreni.

¹⁵Mainai au karogu mabarari na ġemi vevaġa-namo beġe tuġu. Ĝema vevaġa-namo maki veġabidadama nuġanai ġai ġeura-vinimani tarimari bono viniri.

Barau ġena namo e varevare-bara ġomi mabarami ġemi ai bene tanu.